

KARPFEBER

I England och i USA har flugfisket efter karp ökat under senare år. Allt om Flugfiskes medarbetare John Kärki har testat och drabbades tillslut av karpfeber. Få andra fiskarter bjuder nämligen på en lika svår utmaning, både i styrka och smarthet, som just karpfen.

TEXT: JOHN KÄRKI

FOTO: JOHN KÄRKI OCH THOMAS TALLBOM

För tio år sedan bedrev jag och mina fiskevänner vårt flugfiske på klassiskt vis med torrfluga och nymf efter öring, harr och regnbåge. Fiskeplatserna fanns längs natursköna strömmar och becksvarta tjärnar. Flugfisket var för oss en romantisk bild med sotpannor och myggsurr. Vi hade visserligen smått börjat bryta ny mark på kusten. Vi hade hört talas om möjligheten att fånga stor gädda och havsöring med streamer, men inte kommit mycket längre än så i vår utveckling som flugfiskare.

Som allt i vårt samhälle är det lätt att grupper ställs mot varandra och tyvärr är sportfisket inget undantag.

Fanatiska karpmetare

I slutna rum hörs ibland häcklande omdömen kring spinnfiskare som förenklar sitt fiske till något klåparaktigt med stora trekrokar, styva spön och långa kast. En fisk fångad med spinnspö är ingen bedrift och borde knapp räknas, tycker somliga.

En annan grupp bland sportfiskare som fick sig en och annan skämtsam skrattsalva var karpmetarna. I våra kretsar sågs de som märkliga typer som spenderade sina fiskedagar i militärgröna tält fullpackade med specialutrustning för mete. När de inte spenderade sina dagar vid vattnet rullade de färgglada "boilies" med smaker som banan, hallon och vitlök. Allt för att fånga en tjock fisk som knapp kunde simma? Kategorin av personer som höll på med karpfiske var i våra ögon antingen nör-

dar eller kufar från samhällets bottenskrap. Det gick så långt att ordet "karpmetare" blev ett skällsord som man gärna inte ville bli kallad för i vår ädla flugfiskekrets.

När jag tänker tillbaka så här tio år senare är vi inte speciellt olika ändå. Vi flugfiskare sover i tält vid vattnet, vi binder våra egna flugor och har en hel del specialutrustning anpassat för ändamålet. Och vi är garanterat representerade i samhällets alla skikt, kort och gott är flugfiskare som alla andra.

Tiderna förändras

I det starka solskenet rör sig Thomas med långsamma rörelser längs kanten. Plötsligt stannar han tvärt upp och står helt stilla. Han pekar med fingret mot ett glest näckrosbälte nära ett uthängande pilträ. Jag sneglar försiktigt mot ytan och upptäcker en stor mörk fiskkropp solandes i ytan.

Vi är på karpjakt med flugspöna. Flugboxarna

Mina flugaskar innehåller idag särskilda karpflugor som imitationer av hundmat, ostbågar eller bröd.

är laddade med torrflugor, nymfer och kräftimitationer. Det är sensommar och 28 grader varmt. Vi svettas och andas tungt i en svensk skogsdjungel bland gröna löv och påträngande insekter. Kanske var det på grund av köerna i laxälvarna eller de allt för hårt frekventerade öringtjärnarna i norr som gjorde att vi hamnade här, i en näringsrik sjö i Stockholms utkant, långt bort från det puritanska flugfisket vi annars var vana vid.

Här hägrade istället karpar, sutare och rudor i grunda och övergödda vikar bland näckrosor och nedfallna träd.

Fakta Karp

Karpen härstammar från Asien och är världens mest odlade fiskart. I Sverige odlades karpen under medeltiden i klosterdammar av munkar. Numera hittar man arten i grunda och näringsrika sjöar med mjukbottnar och mycket vegetation. Födovallet består av alger, snäckor, musslor, maskar och insekter. Karpen är mycket tålig för övergödning men desto känsligare för försurning. I svenska sjöar är de vanligaste karparterna spegelkarp, fjällkarp, koi-karp och gräskarp. Karpen lyckas sällan med sin rekrytering i mellansverige på grund av allt för låg vattentemperatur, medan rekryteringen lyckas desto oftare i södra Sverige där det är varmare. Karpen är idag en av våra populäraste sportfiskearter, men få försöker överlista den med flugspö.

Utrustning för karp

- Klass 7-9 och en storspolig rulle med gott om backing.
- Flytlina för ytfiske.
- Tunga snabbsjunkande linor för bottenfiske.
- 0,28-0,40 millimeter tafs utan skarvar. Vid minimal risk att karpn går fast kan tunnare dimension användas med försiktighet.
- Linbricka och håv.
- Polariserande glasögon.
- Diskret klädsel för kamouflage.

Flugval

- **Klassiska torrflugor** som *Streaking caddis*, *Black gnat*, *Red tag* och *Royal coachman*.
- **Synliga foamflugor** som nyckelpigor och skalbaggar.
- **Flicksländenympor** och svarta **Harörenympor**.
- **Imitationer av** bröd, hundgodis, ostbågar och boiles.
- Boobies och kräftimitationer vid bottenfiske.
- **Woolly bugger**.

Zig-Bug

Krok: stl. 8-14.

Tråd: 8/0, svart.

Kropp: chrysalis chenille, orange.

Rygg: 3 mm foam, svart.

En spegelkarp bjuder på tuff fajt som få känner till.

– Fem kilo räcker inte, den är otroligt fet! Jag är beredd att instämma i min fiskekamrats ord och får en oförberedd pulshöjning. Ett par svettpärlor rinner nedför pannan medan jag genom mina immiga solglasögon ser hur Thomas hukar sig för att komma till rätt läge att rolla ut nymfen framför spegelkarpn. Han hinner knappt repa av linan innan fisken självsäkert lämnar platsen med några mjuka fenviftningar. Dagen ger

oss ingen mer chans och vi lämnar sjön med mersmak, för det var ändå något speciellt med den där fisken.

De kommande veckorna jagar vi runt i Stockholmstrakten för att försöka överlista en karp, men blir gång efter gång besegrade. Men trots alla misslyckade försök finns det på något sätt en undermedveten underskattning bakom våra försök. Det är först i ett mindre vatten jag tillsist lyckas överlista en karp som omgående river ut backingen så att det fräser i rullen för att kort därpå gå fast under ett nedfallet träd. En timme senare får jag en ny chans när ytterligare en karp svävar upp mot ytan och suger ner min skalbaggsimitation. Jag

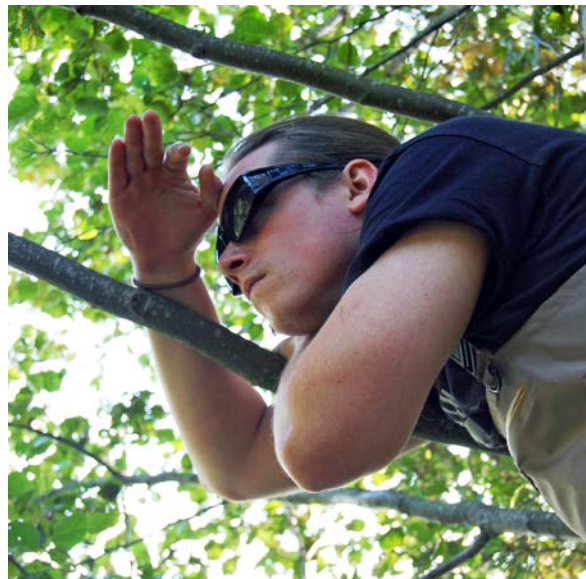
hinner knappt höja spöet innan den urstarka fisken spränger tafsen i några tunga knyck. Upplevelsen var i det närmaste chockartad, den fisk jag knappt trodde kunde simma visade sig vara något av det mest brutala jag någonsin hade krockat. Vi inser till vår förtret att vi måste göra en "re-start" i vårt projekt för att lyckas fånga en karp på fluga.

Det som på förhand kändes så enkelt skulle visa sig vara något av det svårare vi hade gett oss på hittills i flugfiskeväg. Snart börjar vi leta efter information från andra länder som England och USA där flugfisket efter karp är populärt sedan många år.

Akilleshälen

Mitt motto inom fisket är att inte falla på egna misstag. Dåliga knutar, svag tafs eller trubbiga krokar finns inget utrymme för om man ska maximera sina chanser till fångst oavsett art. Det var med viss ångest jag fick möta mina egna ord. Tafsen visade sig vara nyckelproblemet i detta fiske. En för grov spets synade fisken omgående, var spetsen godkänd sprängdes tafsen vid någon av de skarvade knutarna. Slutresultatet blev otaperade tafsar i dimensioner

»...en fisk som utan tvekan kan ha vägt över femton kilo.«

Genom att klättra upp i ett träd är det lättare att få överblick över ett område. Dessutom kan det vara lättare att spotta enskilda fiskar som är svåra att se från land.

När karpnen solar i vattenytan är den lätt att upptäcka. Men genom sitt sjätte sinne är den då nästan omöjlig att lura.

mellan 0,28 -0,40 millimeter standard, beroende på flugval förstås. Trots att vi under resten av sommaren steppat upp till max, både vad det gäller indiansmyg, fina presentationer och drillteknik lämnade vi oftast fiskepassen med armvärk och slutkörda hjärnor. Karparna ger en svår match i varje detalj och när säsongen var över kunde vi frustrerat sammanfatta våra erfarenheter med att vi inte kunde ett skit om karpfiske. Vi känner framförallt inte igen beskrivningarna från England och USA, deras karpar verkar vara av en helt annan sort. Enkla, hungriga och obrydda av yttre faktorer som fåglar och ljud. Våra specialflugor fungerar dessutom inte för fem öre och karpnen i Stockholm verkar till och med skygga för ljudet av rullknarr när linan repas av för kast. Det är nästan läskigt, men det verkar nästan som att karpnen har ett sjätte sinne.

Stockholms underground karp scen

Under vintern gör jag ett gediget eftersök kring karpfisket i Stockholm. Jag hittar ingen som försöker med fluga men får bra kontakt med öppna och vänliga karpmetare som delar med sig av tips och trix både

på internet och mellan fyra ögon. Det är spännande att lyssna när rutinerade metare beskriver sina stunder med svårlurade karpar. Många av mina frågor besvarades och de flesta karpproffs höll med om att

Stockholms karpar är svåra. Karp scenen i Stockholm är stor och många karpar har någon gång blivit drillade och är därför extra vaksamma. Några tips jag lärt mig etsar sig dock fast lite extra.

»Taisen visade sig vara nyckelproblemet i detta fiske.«

”Vrid aldrig på huvudet när du följer en karp som simmar, den ogillar det, håll huvudet still och rör bara på ögonen i sidled, annars skrämmer du den”.

”Även om du tror att karpnen inte har sett dig, så vet den att du är på plats”.

Av en slump, delar jag taxi med en karpprofil, en suddig Stockholmsnatt längs Sveavägen. Under färden i den gula bilen får jag höra senaste nytt om Stockholms undergroundscen.

– I den sjön satte vi hundra stycken ett-kilos och

Tips och taktik

- Smyg, smyg och smyg. Tänk på solens läge. Karpnen är mycket skygg för skuggor och hastiga rörelser.
- Klättra i träd och hitta rätt vinkel mot vattnet för att se solande karpar eller grupper av fisk som kryssar omkring.
- Planera kasten och försök maskera fluglinan genom att lägga ut kasten över flytbladsvegetation som näckrosor eller nate.
- Notera bubblor på ytan för att hitta bottenätande karp i ett område.
- Om du fiskar på ytan, studera karpens beteende innan du lägger ut flugan. Försök tajma karpens rytm.
- Testa nattfiske på ytan om karparna är lättskrämde på dagen.
- Vid låg aktivitet, testa att mäsk igång fisken på ytan med bröd, ostbågar eller hundgodis.
- Dra med sidopress under fajten.
- Om du besöker kända karpvatten. Visa respekt för metarna och stör inte deras fiskeplatser med vadning eller plaskande fluginor.

Hundgodis

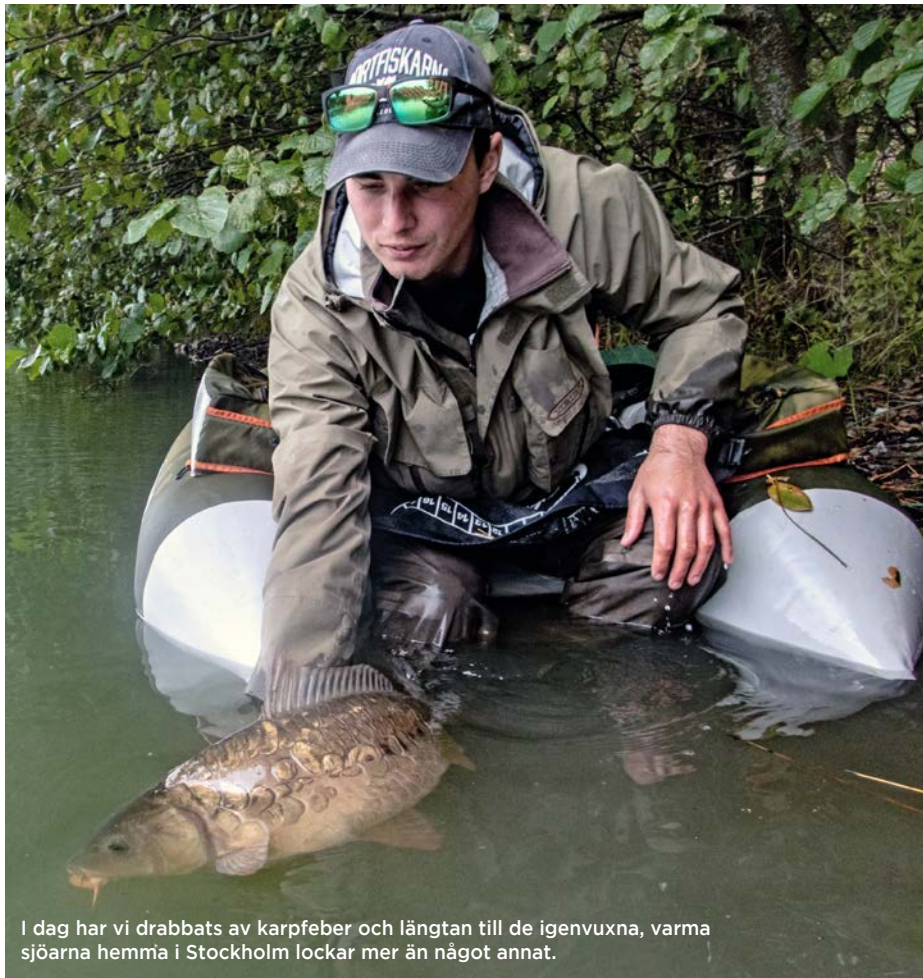
Krok: stl. 8- 12, streamermodell.

Tråd: 8/0, svart.

Kropp: 3 mm foam, brun.

Thorax: marabou, brun.

I dag har vi drabbats av karpfeber och längtan till de igenvuxna, varma sjöarna hemma i Stockholm lockar mer än något annat.

Ett fjäll blev kvar i häven som en påminnelse om dess grovlek.

Spegelkarp, gräskarp och koikarp är vanligast i sjöarna runt Stockholm.

Vatten för karp

Från Stockholms län ner till Skåne finns det många sjöar och dammar med karp. Listan nedan är en lätt fingervisning för var du kan komma igång med ditt fiske. Var beredd på att kastplatser och framkomligheten vid stränderna kan vara begränsade för flugfiske.

- **Sportfiskekortet** i Stockholms län har drygt 40 sjöar. I samtliga av dessa finns det karp på grund av illegala utsättningar. Ett par av sjöarna är speciella "karpsjöar". Se www.sportfiskarna.se/Sportfiskekortet för mer info.

- **Härlanda tjärn.** Se www.sportfiskarna.se/Fiske/Fiske-i-göteborg för mer info.

- **Rögle dammar**

till en annan flyttade vi en åtta-kilos fjällkarp.

Jag hinner nämna några vatten där jag sett solande karpar och han ger snabba svar om vem, när och hur karparna flyttades dit, han kan till och med karparnas namn!

Att flytta fisk mellan sjöar kräver strikta tillstånd. Men i Stockholms underground karp-scen existerar inga sådana, de flyttas helt olagligt. Stockholm är inte unikt, hela Sverige och Europa lyder under laglösa förhållanden där karaktärerna på scenen dikterar villkoren.

Ibland stjåls till och med troféfiskar från ett vatten för att placeras i någon annans hemmavatten. Självklart blir jag som fiskvårdare förtvivlad över att sådant sker, men att förhindra ett sådant beteende inom dessa kretsar verkar nästan omöjligt.

Flytande skalbagge

Med nyvunnen kunskap ökar mina fångster under sommaren 2018. Den vanligaste karpsorten är spegelkarp men i sjöarna finns även fjällkarp, gräskarp och koikarp. Vissa fiskepass mäskar jag upp ytan med hundgodis och fiskar sedan med en imitation av foam på ytan. Under sommarens varmaste dagar har en imitation av en skalbagge funkade bra. Vid ett av kasten med baggen simmade tre karpar efter flugan, gissa om jag hade puls då? Annars bedrivs det mesta fisket mot karpar som solar i ytan, genom

indiansmyg och pilbågskast i tajta och svårfiskade miljöer med nymf. Karpfisket är otroligt utmanande, spännande och oförläpigt. Bakom varje fångst ligger det omfattande planering, tajming i kast och presentation och förstås en blandning av tur och skicklighet i drillen.

I en av Stockholms mer kända karpsjöar lyckades jag smyga mig på en solande gigant, en fisk som utan tvekan kan ha vägt över femton kilo. Men karpn är svårlurad, trots att jag tycker att jag gör rätt i varje moment simmar den oftast därifrån, innan jag ens har hunnit presentera flugan. Karpn har

sagt ett sjätte sinne.

som sagt ett sjätte sinne.

Resan

Resan ifrån att ha varit en mer traditionell flugfiskare till att nu stå i övergödda sjöar och jaga mytomspunna karpar har varit lång för mig. Kanske borde jag ha tagit steget tidigare? För det är nog svårt att hitta en mer listig och rå fajter i svenska vatten.

I skrivande stund längtar jag ut till de varma sjöarna här hemma i Stockholm. Planen är klar. Timmar av smyg och klättring i träd har gett mig svaren på vart de lever. Det enda som kan sätta käppar i hjulet är att karpn har blivit ännu smartare och räddare. Eller ännu värre, att de har flyttats av karaktärerna på karp-scenen till andra vatten i Sverige eller långt söderut i Europa. ■

»Det är nästan läskigt, men vid det här laget har vi tillslut förstått att karpn har ett sjätte sinne.«